

مؤسسه فرهنگی سفینه النجاة

امید، آگاهی، تربیت

برای نوجوانان مناطق جنوبی

گزارش فعالیت های مجموعه فرهنگی سفینه النجاة در سال ۱۴۰۲

انتشار توسط مجموعه سفینه النجاه
بخش روابط عمومی و بانیان
تهران، بلوار میرداماد، خیابان شاه نظری، پلاک ۴۹
راه ارتباطی: info@safine.org
استناد: گزارش سال ۱۴۰۲ مجموعه سفینه النجاه (بخش فرهنگی دفتر تهران
حضرت آیت الله سیستانی مدظله)

تهران، مجموعه فرهنگی سفینه النجاه، دی ماه سال ۱۴۰۲

توضیح عکس روی جلد:
حومه دلگان، بلوچستان

گزارش فعالیت‌های مجموعه فرهنگی سفینه النجاه در سال ۱۴۰۲

فهرست مطالب

۱۳ منابع و محدودیت‌ها

۲ راهبردهای تغییر

۱ اهداف اصلی

۳۱ هزینه‌های صورت گرفته در سال ۱۴۰۲ به تفکیک مناطق

۳۲ هزینه‌های صورت گرفته بر مبنای اهداف

۳۳ هزینه‌های صورت گرفته بر اساس سرفصل‌ها

۳۴ مقایسه هزینه‌های صورت گرفته از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲

۲۶ ایجاد فرهنگ اشتغال و آموزش مهارت‌ها به نوجوانان

۲۷ به کارگیری نیروهای بومی

۲۹ ایجاد منابع مالی ماندگار

۲۹ ایجاد منابع مالی خرد برای کارهای خیر

۹ ۱ شناسایی افراد مستعد بومی و پرورش آنان برای تربیت نوجوانان (تربیت مربی بومی)

۱۱ ۲ تربیت اعتقادی، اخلاقی و ارتقای مهارتی دانش‌آموزان

۱۲ جذاب سازی

۱۳ ایجاد فضاهای فرهنگی

۱۵ بهبود وضعیت فرهنگی خانواده‌ها

۱۶ معرقت افزایی و ایجاد هویت شیعی و ملی

۱۹ ۳ بهبود شرایط معیشتی مربیان، دانش‌آموزان و خانواده‌هایشان

۲۱ ۴ بهبود وضعیت بهداشت و سلامت دانش‌آموزان

۲۳ ۵ بهبود شرایط تحصیلی دانش‌آموزان

۵ پیش‌گفتار

۶ ۸ دستاورد مهم موسسه سفینه النجاه در ۱۴۰۲

فهیمة مهندس کامپیوتر است . او در گذشته به دلیل نگهداری از پدر و مادر بیمارارش امکان درآمدزایی نداشت و هزینه‌های سنگین درمان، بدهی‌های فراوانی برایش به بار آورده بود. فهیمة در سال ۱۴۰۰ وارد دوره‌های تربیت مربی مجموعه سفینه النجاه شد. او در سال ۱۴۰۲ مربی مجموعه شده و با فعالیت در کسب و کار مجازی، دغدغه‌های مالی کمتری دارد. مجموعه بدهی‌های خانواده فهیمة را تسویه کرده و کمک هزینه ماهانه‌ای جهت درمان والدینش می‌پردازد.

هامون، سیستان - دی ماه ۱۴۰۲

علی پسر با استعداد حومه شهر بندرعباس است. او در سال ۱۳۹۵ از بین ۶۰۰ دانش آموز به عنوان یکی از ده نفر برگزیده جهت شرکت در کلاس‌های طرح هادی (طرحی برای رشد دانش‌آموزان با استعداد) انتخاب شد.

او با تلاش فراوان و حمایت‌های تحصیلی، مهارتی و اعتقادی مجموعه درخشید و رشد کرد.

در سال ۱۴۰۲ او دانشجوی سال سوم اقتصاد دانشگاه تهران است و در فعالیت‌های فرهنگی سفینه النجاه مشارکت دارد.

علی این روزها در شهر تهران با مجموعه همکاری می‌کند. همچنین در مناسبت‌ها به منطقه خود رفته و روی فعالیت‌های دانش‌آموزان نظارت دارد.

پیش‌گفتار

کودکان و نوجوانان مناطق جنوبی کشور در سال ۱۴۰۲ همچنان شرایط مطلوبی ندارند. فقر، دوری از تحصیل، عدم دسترسی به خدمات اجتماعی، مشکلات اخلاقی و اعتقادی، فقدان مهارت‌های زندگی، معضلات چند جانبه‌ای هستند که زندگی آن‌ها را با مشکل روبه‌رو کرده‌اند. علاوه بر همه این‌ها، سایه گرانی و تورم بر سر مردمان آن دیار، بیش از سایر نقاط کشور سنگینی می‌کند.

مردمانی که تا قبل از این نیز به عنوان محروم‌ترین اهالی کشور شناخته می‌شدند، حالا به لحاظ مالی و حتی فرهنگی تنزل بیشتری داشته و تفاوت معناداری با دیگر نقاط کشور پیدا کرده‌اند.

فعالیت‌های برنامه‌ریزی شده و متمرکز مخالفان مکتب اهل بیت علیهم السلام و در خطر بودن امنیت مرزهای میهن عزیزمان از دیگر دغدغه‌های جدی مناطق مذکور به حساب می‌آید.

همان‌طور که آمارها و مشاهدات نشان می‌دهند، ترک تحصیل نوجوانان، سطح پایین قبولی‌های دانشگاه، ضعف درسی، اشتغال نوجوانان و حتی برخی کودکان به کار قاجاق و سوخت‌بری و کشته شدن بعضی از آنان در این مسیر، کم شدن تمایل به شغل‌های سالم، وقوع نزاع و درگیری‌های خشونت‌آمیز، رواج انواع بیماری‌ها و تشدید ضعف جسمانی، کم‌رنگ شدن باورهای دینی و شیوع انحرافات اعتقادی، بخشی از بحران پیچیده‌ای هستند که نوجوانان و جوانان آن مناطق را درگیر کرده‌است. برطرف نمودن این بحران نیاز به اصلاحات ریشه‌ای و بنیادین دارد.

درکنار همه مسائل ذکر شده آنچه همچنان ما را مصمم و امیدوار نگه می‌دارد، نتایج روشن و قابل توجهی است که پس از حدود یک دهه فعالیت با تربیت نسلی متفاوت به دست آمده است. نسلی که اکنون با دغدغه بهبود مناطق‌شان به تحصیل و تعلیم و تربیت مشغول‌اند. آن‌ها بیش از نسل‌های قبلی با مفهوم بهداشت، اخلاق و آداب معاشرت، محبت به اهل بیت علیهم السلام، وفاداری به میهن و جلوگیری از تهاجم به باورها و فرهنگ شیعی آشنا هستند. حالا بسیاری از کودکانی که سال‌ها قبل در کلاس‌های سفینه‌النجاه حاضر می‌شدند مربیانی توانمند و ماهر هستند که علاوه بر ادامه فعالیت‌های تربیتی در سطح شهر و روستای خویش، به توسعه پایدار منطقه خود کمک می‌کنند. این‌ها حاصل تلاش مستقیم بیش از ۹۰۰ نیروی دلسوز داوطلب و موظف سفینه‌النجاه و حمایت مردمانی نیک اندیش و نیز دفتر تهران مرجعیت عالیقدر حضرت آیت الله سیستانی مدظله (موسسه خیریه راه ایمان) است.

همچنین بر این باوریم در تمامی این مسیر، لطف و توجه اهل بیت طاهرین علیهم السلام و عنایات خداوند متعال راهگشای فعالیت‌هایمان بوده و خواهد بود.

مؤسسه فرهنگی سفینه النجاة

۸ دستاورد مهم موسسه سفینه النجاة در ۱۴۰۲

تلاش‌های ۳ سال گذشته برای راه‌اندازی آموزش مجازی برای مربیان در سال ۱۴۰۲ به ثمر نشست و حدوداً ۶۵۰ جلسه آموزشی در اختیار ۸۴۰ مربی و پشتیبان قرار گرفت.

۲۴۵۲ دانش‌آموز در ۳ شهر و ۳۷ روستا تحت پوشش غربالگری قرار گرفتند. از این بین، ۶۲۱ نفر به سبب بیماری‌های جدی‌تر، تحت معالجه قرار گرفتند که ۵۱۰ نفر از آنان بهبود یافته و از خطر جدی در امان ماندند. همچنین آموزش‌های بهداشتی در ۲۰ کلاس به صورت آزمایشی آغاز شد.

کلاس‌های پایان هفته نوجوانان، به عنوان قلب فعالیت‌های تربیتی، توسعه کمی و کیفی پیدا کرد. تعداد کلاس‌ها از ۳۹۰ کلاس در سال ۱۴۰۱ به ۵۴۰ کلاس در سال ۱۴۰۲ افزایش پیدا کرد و شاخص‌های مهمی همچون نظارت حضوری، جلسات والدین و برگزاری اردوها با تمرکز بیشتری پیگیری و اجرا شد.

۵۵۳۷ بسته معیشتی حاوی اقلامی از قبیل گوشت، مرغ، برنج، روغن، ماکارونی و حبوبات به خانواده‌های مریبان و دانش‌آموزان (نوعاً نیازمند) اهدا گردید. دستاورد دیگر، شناسایی ۲۲۳ خانواده تهی‌دست از میان دانش‌آموزان بود که منجر به اهدای مستمر بسته اوراق در بازه تقریباً دو ماه یک‌بار شد.

همچنین به تعداد قابل توجهی از مریبان و دانش‌آموزان نیازمند، البسه، جهیزیه، وسایل منزل، هزینه ترمیم و بهسازی محل سکونت اهدا شد.

برای اولین بار در سفر اربعین، تمام زائران سفینه‌النجاه، مریبان و دانش‌آموزان و همکاران بودند. بالغ بر ۱۰۰۰ نفر در بازه سنی ۱۶ تا ۲۵ سال از حدود ۱۱ شهر و ۷۵ روستا در کنار هم سفری طولانی را تجربه کردند. زائرانی که قریب به اتفاق آنان حتی به مرکز استان خویش هم سفر نکرده بودند. این سفر علاوه بر بار معنوی، باعث افزایش مهارت‌های گوناگون آنان شد.

۳۰۶ نفر از ۵۹۱ مربی سفینه‌النجاه به صورت ماهانه مورد حمایت نقدی قرار گرفتند. گرچه این مبلغ به عنوان حقوق پرداخت نمی‌شود و اکثر افراد بدون چشم‌داشت مشغول به کار تربیت و آموزش کودکان و نوجوانان هستند، اما همین مبالغ اندک، کمک قابل توجهی به امرار معاش آنان می‌کند. همچنین پرداخت‌های نقدی به عنوان عیدی یا کمک هزینه ازدواج، تولد فرزند و بیماری صورت گرفت و ۵۸ فقره وام اهدا شد.

بالغ بر ۴۵ مربی جوان و ۶۴۰ دانش‌آموز نوجوان از خدمات مشاوره‌ای مشاوران و کارشناسان بهره بردند تا شرایط بعضاً حاد خود را بهبود ببخشند. همچنین برای ۷ جوان تحصیل کرده در حوزه‌های روانشناسی و مشاوره، دوره‌ای چند ماهه برگزار شد تا به شکلی حرفه‌ای‌تر در مناطق خود ارائه خدمت کنند.

۸۴ نیروی داوطلب و موظف در حوزه‌های آموزش، تربیت، بهداشت و درمان، مشاوره، تدارکات، مناسبت‌ها، توسعه فضاهای تفریحی و آموزشی، حمایت معیشتی و اشتغال به ۲۴ شهر و ۲۸۱ روستاهای تابعه سفر کردند و مجموعاً بالغ بر ۲۵۵۵ روز در مناطق حاضر بودند تا از نزدیک به پیشبرد اهداف کمک کنند.

اهداف اصلی

هدف سفینه النجاه دستیابی به نتایج بلند مدت در ۵ حوزه به هم پیوسته است. اهدافی مرتبط با کودکان و نوجوانان برخی از مناطق استان‌های سیستان و بلوچستان، هرمزگان و جنوب شرقی کرمان که باعث می‌شود:

(۱) افراد با استعداد بومی برای تربیت نوجوانان شناسایی شده و پرورش یابند (۲) دانش‌آموزان با ایجاد بسترهای لازم تحت تعلیم و تربیت اعتقادی و اخلاقی قرار گرفته و مهارت‌هایشان توسعه یابد. (۳) شرایط معیشتی مربیان و دانش‌آموزان و خانواده‌هایشان بهبود یابد. (۴) وضعیت بهداشت و سلامت جسمی و روحی دانش‌آموزان ارتقا پیدا کند. (۵) کودکان و نوجوانان به تحصیل ادامه دهند و دانش‌آموزان با استعداد امکان تحصیل در رشته‌های پرکاربرد دانشگاهی را پیدا کنند. تمامی این اهداف به بهبود شرایط و توسعه پایدار مناطق هدف کمک خواهند کرد.

۱) شناسایی افراد مستعد بومی و پرورش آنان برای تربیت نوجوانان (تربیت مربی بومی)

مسئله

وضعیت مدارس و مراکز فرهنگی نشان می‌دهد که مشکل اصلی برای پرورش کودکان و نوجوانان، کمبود جدی معلمان و مربیان توانمند بومی است؛ افرادی که در کنار دلسوزی، دانش و مهارت لازم را نیز داشته باشند. آمارها نشان می‌دهد در حال حاضر با کمبود بیش از ۱۴ هزار معلم در استان سیستان و بلوچستان مواجه هستیم و گاه یک معلم بیش از یک پایه آموزشی را تدریس می‌کند. این معضل به شکل گسترده‌تری در مورد کادر تربیتی و پرورشی مدارس سیستان و بلوچستان، هرمزگان و جنوب کرمان نیز به چشم می‌خورد.

راهکارها و نتایج

تا سال ۱۴۰۲، ۴۰۰ نفر مربی بومی در مناطق تحت پوشش، پس از گذراندن دوره‌های آموزشی و احراز شایستگی، به فعالیت تربیتی برای پرورش نوجوانان محله و روستای خود مشغول شده بودند.

در سال ۱۴۰۲ اساتید پروازی ۳۵۰ سفر انجام دادند و بالغ بر ۳۴۰۰ ساعت کلاس و کارگاه برگزار نمودند. همچنین مجموعاً ۱۰۶۸ جلسه کلاس آنلاین با استفاده از سایت طراوت (سایت آموزش مجازی سفینه‌النجاه) برگزار شد. در کنار این آموزش‌ها، بیش از ۲۰۰ پشتیبان تربیتی از تهران و ۴۲ نفر مسئول تربیتی، با تماس‌های مستمر هفتگی، کار آموزش و نظارت و بهبود فعالیت‌ها را تکمیل نمودند.

این عوامل علاوه بر بهبود سطح کیفی مربیان قبلی، باعث اضافه شدن ۱۹۱ مربی به مجموعه سفینه‌النجاه شد تا در سال ۱۴۰۲ مجموع مربیان به ۵۹۱ نفر برسد. همچنین ۲۶۴ نفر در دوره‌های مقدماتی تربیت مربی حضور دارند تا در آینده به گروه مربیان اضافه شوند. از میان افرادی که در سیستان و بلوچستان به عنوان مربی سفینه‌النجاه مشغول به کار می‌شوند، تعداد قابل توجهی باتوجه به توانمندی‌هایی که کسب می‌کنند جذب مدارس می‌شوند. تعداد این افراد در سال ۱۴۰۲ به ۱۶۹ نفر رسیده است. دستاوردی که علاوه بر ایجاد اشتغال برای افراد مستعد و نیازمند، تأثیر بسزایی در بهبود شرایط آموزش و پرورش دارد.

عصمت می‌گوید: «من به واسطه آموزش‌های مجموعه جان تازه‌ای گرفتم.»

کانون فرهنگی موسسه سفینه النجاه، توابع دلگان، بلوچستان - دی ماه ۱۴۰۲

عصمت بانوی دیپلمه روستایی از بلوچستان، با استعدادهای فراوان است. او از سال ۱۳۹۴ در کلاس‌های تربیت مربی مجموعه سفینه النجاه شرکت کرد و با پیشرفت خوبی که داشت توانست وارد دانشگاه شود. عصمت در سال ۱۴۰۲ مدرک کارشناسی ابتدایی خود را دریافت کرد. او حالا مدیر و مربی یکی از کانون‌های فرهنگی مجموعه است که در آن حدود ۵۰۰ دانش آموز به صورت هفتگی دوره‌های مختلف را می‌گذرانند.

۲) تربیت اعتقادی، اخلاقی و ارتقای مهارتی دانش آموزان

مسئله

اگر کودکان و نوجوانان مناطق تحت پوشش در شرایطی مشابه نسل های گذشته رشد کنند، آینده امیدوار کننده نخواهد بود!

شرایط به گونه ای است که امکان دسترسی به مواد مخدر و مشغولیت در حوزه قاچاق و شغل های کاذب به راحتی فراهم است.

هرچند تعداد نوجوانان و جوانانی که در اثر تصادف ماشین های سوخت بر به شکلی دلخراش کشته می شوند، روز به روز بیشتر می شود، اما درآمد بالای شغل های نامشروع باعث رشد فزاینده گرایش جوانان به آن ها می شود.

دسترسی آسان به فضای مجازی و ماهواره در کنار فقر و فعالیت گروه های افراطی سلفی و مخالفان تشیع نیز مزید بر علت است تا سرعت تخریب نوجوان نسل امروز به مراتب بیشتر از نسل های قبلی باشد.

اولین گروه از دختران بلوچستان که دو دوره تربیتی سفینه النجاه را به پایان رساندند و فازغ التحصیل شدند. حالا بسیاری از آنان یا در مدارس مشغول به کار شدند و یا مربی کلاس های سفینه النجاه هستند.

راهکارها و نتایج

برنامه های تربیت نوجوان که به صورت هفتگی برگزار می شود، به عنوان مهم ترین فعالیت سفینه النجاه برای ساختن نسلی باورمند، مفید و مؤثر در توسعه پایدار مناطق هدف در سال ۱۴۰۲، ده ساله شد.

کلاس هایی که در دو دوره حدوداً سه ساله اجرا شده و نوجوانان در بازه ی سنی ۱۲ تا ۱۹ سال در آن شرکت می کنند.

در سال ۱۴۰۱ تعداد ۷۵۱۳ نفر در کلاس های سفینه النجاه شرکت می کردند که در سال جاری به ۹۶۹۲ نفر افزایش پیدا کردند.

در سال ۱۴۰۲ تعداد ۲۰۹۱ نفر از دوره اول فارغ التحصیل و آماده شرکت در دوره دوم شدند.

همچنین ۸۰۰ نفر از دوره دوم فارغ التحصیل شده و ۱۱۲ نفر از آنان به عنوان مربی یا کمک مربی به پرورش کودکان و نوجوانان تازه وارد مشغول شدند.

برنامه تربیتی سفینه النجاه با تاکید بر ایجاد فضای آموزشی مناسب و جذاب، بر ارتقاء معرفتی، مهارتی و بالا بردن سطح دانش مادران، مبتنی است.

جذاب سازی

مسئله

عدم دسترسی به تفریحات سالم و استفاده نامناسب از اوقات فراغت در دوران کودکی و نوجوانی، از عوامل اصلی انحرافات و مشکلات در جوانی و میانسالی است.

در این مناطق محروم جنوبی سرانه فضای سبز، اماکن ورزشی و تفریحی در پایین ترین سطح کشوری قرار دارد. این ها عواملی است که باعث شده کودکان و نوجوانان از حداقل های تفریح و سرگرمی سالم نیز محروم باشند.

راهکارها و نتایج

محتوای متنوع در حوزه های مهارت، اعتقاد، اخلاق، احکام، قرآن و سبک زندگی در کنار بازی های حرکتی، فکری و پذیرایی از بچه ها باعث جذابیت کلاس ها و استقبال مخاطبان شده است، استقبالی که منجر به تشکیل بالغ بر ۱۶۰۰۰ جلسه در سال ۱۴۰۲ برای نوجوانان شد.

کارشناسان سرگرمی های متنوعی را برای کلاس ها طراحی کردند. همچنین بازی های فکری متنوع و به روزی خریداری شد و در اختیار مربیان قرار گرفت. این امر به نوبه خود توانست جذابیت و کارآمدی کلاس ها را تقویت کند.

از طرف دیگر برگزاری اردوهای درون استانی توانست در ایجاد علاقه مندی دانش آموزان به فضاهای تربیتی و ارتقا مهارت های آنان کمک کند. اردوهای همراه با بازی و پذیرایی متفاوت که باعث ایجاد دورهمی های منحصر به فرد و به یاد ماندنی برای بچه ها شد. در سال ۱۴۰۲ تعداد ۳۲۴ اردو برگزار گردید.

ایجاد فضاهای فرهنگی

مسئله

آمار نشان می‌دهد که اکثر دانش آموزان مناطق هدف، نه تنها از دسترسی به مدارس با حداقل امکانات محروم هستند، بلکه سرانه فضای آموزشی آن‌ها در پایین‌ترین سطح نسبت به سایر استان‌ها است. در موارد متعددی کودکان و نوجوانان از دسترسی به آب شرب سالم و حداقل امکانات بهداشتی در مدارس محروم هستند. همچنین آنان به مراکز فرهنگی دسترسی ندارند. از سوی دیگر ناهنجاری‌های مختلف از جمله اعتیاد و خشونت گریبان‌گیر بسیاری از کودکانی است که در فضایی کوچک با خانواده‌ای پرجمعیت زندگی می‌کنند.

راهکارها و نتایج

ظرف ۵ سال گذشته ایده ایجاد فضاهای چند منظوره تربیتی، آموزشی، ورزشی، تفریحی و مناسبی در دو قالب جامه عمل پوشید:

قالب اول مراکز فرهنگی روستایی بود که با ساخت یک توپ (کپر سنتی با استحکام بیشتر) و حیاط سازی و تجهیز به ال سی دی هوشمند، امکانات آموزشی، یخچال و کولر گازی، فضایی کوچک اما جذاب برای مربیان، دانش آموزان و مادران آن‌ها ایجاد نمود.

در سال ۱۴۰۲ تعداد مراکز قابل استفاده به ۱۶ مورد و تعداد افرادی که به گونه‌های مختلف از این کپر استفاده می‌کنند، به ۲۳۷۰ نفر رسیده است.

قالب دوم کانون‌های فرهنگی است؛ مجموعه‌هایی دارای کلاس، سایت کامپیوتری، سالن چندمنظوره، امکانات ورزشی، کتابخانه و مواردی دیگر که در مناطق بزرگ‌تر احداث گردیده است.

در سال ۱۴۰۲ با افتتاح ۲ کانون، تعداد کانون‌های فرهنگی به ۱۱ مورد رسید.

مینا دختری خجالتی از روستایی دورافتاده در بلوچستان است. او پدری نابینا و مادری با بیماری حاد اعصاب دارد. وی در سال ۱۳۹۵ دانش آموز مجموعه سفینه النجاه شد و با علاقه در برنامه های تربیتی شرکت کرد. حالا مینا در یکی از کانون های فرهنگی مجموعه به معاونت بخش کودک و مربیگری مشغول است. او ضمن تحصیل در دانشگاه، سرپرستی خانواده اش را نیز بر عهده دارد. با حمایت های مجموعه مادر مینا نیز تحت درمان قرار گرفته است.

کانون فرهنگی نور - توابع دلگان، بلوچستان - دی ماه ۱۴۰۲

بهبود وضعیت فرهنگی خانواده‌ها

مسئله

یکی از بزرگترین چالش‌های مناطق محروم جنوبی، ضعف نهاد خانواده و بعضاً فروپاشی آن است. اعتیاد، بیکاری، بیماری و بی‌عاری بسیاری از پدران، نه تنها باعث شده که نتوانند نقش مفیدی در ساماندهی خانواده ایفا کنند، بلکه عاملی برای تخریب خانواده و تربیت فرزندان به حساب می‌آیند. این مسائل بعضاً درمورد مادران نیز صدق می‌کند. لذا بهره‌مفید از نقش الگویی مادر و خصوصاً پدر در حد بسیار پائینی قرار دارد. خشونت و بد اخلاقی، فقر و بیکاری و خشم ناشی از آن و فقدان مهارت‌های لازم برای مواجه شدن با مشکلات، آثار زیان‌باری همچون اقدام به خودکشی و ضرب و شتم را در پی دارد. مجموع این شرایط سبب می‌شود امید چندانی به تغییر قابل توجه در نسل پدران فعلی وجود نداشته باشد. لذا پیگیری این مهم را باید از مسیر مادران در دستور کار قرار داد.

راهکارها و نتایج

در سال ۱۴۰۲ تشکیل کلاس‌های ویژه مادران و حضور آنان در برنامه‌های آموزشی سرعت بیشتری گرفت. آموزش مباحث مختلف اخلاقی، اعتقادی، مهارت‌های تربیت فرزندپروری و همسرمداری از مهم‌ترین بخش‌های این کلاس‌هاست که توسط مربیان بومی سفینه النجاه و با حمایت محتوایی پشتیبانان تهران انجام می‌شود. در سال ۱۴۰۲ تعداد ۴۴ کلاس مادران برگزار شد و ۹۷۵ نفر در این کلاس‌ها شرکت کردند. همچنین آموزش‌های لازم به پسران و دختران جوان موجب بهبود وضعیت خانواده‌ها شده است. از سوی دیگر فارغ التحصیلان سفینه النجاه که حالا به عنوان پدر یا مادر ایفای نقش می‌کنند، شرایط متفاوتی نسبت به نسل قبل خود ایجاد کرده‌اند که بازسازی نهاد خانواده را نوید می‌دهد.

جلسه مادران، حومه دلگان، بلوچستان

معرفت افزایی و ایجاد هویت شیعی و ملی

مسئله

نفوذ تفکرات افراطی و سلفی به شکل‌های گوناگون، معضلی است که روز به روز گسترده‌تر می‌شود. گروهک‌های مختلف در کنار فعالیت‌های تروریستی، توجه‌ای ویژه به اثرگذاری بر قشر نوجوان دارند تا تفکرات نوجوانان اهل تسنن و حتی شیعیان را از حالت عادی خارج کنند.

از بین بردن هویت شیعی و ملی دو هدف اصلی این جریان است که ریشه در افکار مخالفان و دشمنان مکتب اهل بیت علیهم‌السلام و کشورمان ایران دارد؛ جریانی که حالا به سیستان و بلوچستان و هرمزگان بسنده نمی‌کند و روز به روز سهم خواهی بیشتری در کشور دارد.

راهکارها و نتایج

آشنایی کودکان و نوجوانان با تاریخ و سیره پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله و اهل بیت علیهم‌السلام در کلاس‌ها و دیگر فضاهای تربیتی باعث ایجاد و تقویت معرفت و محبت به اهل بیت علیهم‌السلام، آگاهی بیشتر و دوری از گروه‌های افراطی شده است. علاوه بر این، فعالیت در مناسبت‌هایی همچون غدیر، نیمه شعبان، محرم و فاطمیه نقش به‌سزایی در افزایش محبت، غیرت دینی، ایجاد و تثبیت هویت مذهبی مربیان، دانش‌آموزان و حتی اهالی داشته است.

اجرای این برنامه‌ها توسط مربیان و خصوصاً دانش‌آموزان باعث افزایش مهارت و اعتماد به نفس آنان و همچنین سبب گسترش این قبیل برنامه‌ها در سطح وسیعی از جنوب کشور شده است.

در سال ۱۴۰۲، ۱۳۹۶ برنامه مناسبتی در ۲۸۱ روستا و ۲۴ شهر سیستان و بلوچستان، هرمزگان و کرمان برگزار شد. که حدود ۱۲۶۷۰۰ نفر از مربیان، دانش‌آموزان، خانواده‌ها و اهالی مناطق در آن مشارکت داشته‌اند.

بیش از ۸۰ درصد این افراد زیارت اولی بودند. سفرهای زیارتی مشهد مقدس نیز بخشی از فرآیند تربیتی را تکمیل می‌کند. سفرهایی با همراهی مسئولین و پشتیبانان تربیتی تهرانی که با برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و آموزشی از پیش تعیین شده اجرا می‌شود. در سال ۱۴۰۲ حدود ۴۰۰ مربی و دانش‌آموز به زیارت حرم امام رضا علیه‌السلام مشرف شدند.

اعزام حدود ۱۰۰۰ نفر به زیارت اربعین ۱۴۰۲ نیز در تثبیت هویت و افزایش ارادت و محبت مریبان و دانش‌آموزان تأثیر به‌سزایی داشت. گروهی جوان با میانگین سنی زیر ۲۰ سال که در قالب دسته عزاداری مسیر شهر کفل (بین کوفه و حله) تا کربلا را دوشادوش یکدیگر پیاده طی کردند. نظر سنجی‌ها نشان می‌دهد که قریب به اتفاق زائرین، این سفر را بهترین و به‌یادماندنی‌ترین خاطره عمر خود می‌دانند.

عزاداری در کنار شط فرات منطقه طویریج - اربعین ۱۴۰۲

زاهدان - غدیر ۱۴۰۲

خدیجه در سال ۱۳۹۵ دانش آموز مجموعه سفینه النجاه شد. او که در آن زمان دختری دوازده ساله بود، از جانب ناپدری تحت فشار برای تغییر مذهب قرار داشت.

نیز به عنوان مشاور تحصیلی و مسئول خوابگاه مشغول به کار باشد. خدیجه با احترام با ناپدری خود ارتباط دارد و در عین حال بر اعتقادات راستین خویش محکم و استوار باقی مانده است.

کلاس های سفینه النجاه و تلاش های خدیجه باعث شد تا در سال ۱۴۰۲ ضمن تحصیل در رشته دانشگاهی آموزش ابتدایی، در مدرسه

دیپیرستان راه ایمان، دلگان-بلوچستان - دی ماه ۱۴۰۲

۳) بهبود شرایط معیشتی مریبان، دانش آموزان و خانواده‌هایشان

مسئله

فقر مالی، کمبود فرصت‌های شغلی مناسب و زیرساخت‌های اشتغال، نداشتن مهارت‌های شغلی و نبود فرهنگ کسب حلال، در کنار تورم و گرانی‌ها باعث فشار غیر قابل تحملی بر بسیاری از اهالی سیستان و بلوچستان، هرمزگان و جنوب کرمان شده است. گزارش‌ها نشان می‌دهد این مناطق به لحاظ شاخص فقر و محرومیت در بالاترین سطح کشور قرار دارد. تنها منبع درآمد اغلب خانواده‌ها یارانه است. طبق گزارش تیم بهداشت و درمان سفینه‌النجاه حدود ۸۰ درصد دانش‌آموزان در این مناطق دچار ضعف جسمی یا سوء تغذیه هستند.

روستاهای بلوچستان - ماه رمضان (فروردین ۱۴۰۲)

راهکارها و نتایج

در سال ۱۴۰۲ برای حمایت از معیشت مریبان، دانش‌آموزان و خانواده‌های آنان ۵۵۳۷ بسته آذوقه اهدا شد. (باتوجه به برنامه‌ریزی صورت گرفته بنا است در ماه رمضان و روزهای پایانی سال، حدود ۷۰۰۰ بسته آذوقه دیگر توزیع گردد).

در این بین ۴۷۶ خانواده فقیر که سطح نیازمندی آن‌ها از دیگران بیشتر بود، شناسایی شده و در بازه‌های یک ماه یا بیشتر، مجموعاً ۵۲۰ بسته مواد غذایی به آنان اهدا شد.

در مناسبت‌ها و برنامه‌های مختلف، حدود ۴۰۰۰۰ پرس غذای گرم و حدود ۵۰۰۰۰ پیاله آش، سوپ یا عدسی بین دانش‌آموزان و اهالی توزیع گردید.

همچنین حدود ۱۹۰۰۰۰ پذیرایی میان وعده از قبیل کیک، بیسکویت، آبمیوه یا میوه در کلاس‌های نوجوانان و دیگر برنامه‌ها بین دانش‌آموزان پخش شد.

۵۸ فقره وام به ارزش تقریبی ۷۰۰ میلیون تومان نیز به مریبان و خانواده‌های دانش‌آموزان برای بهسازی مسکن، تهیه جهیزیه و تهیه اقلام ضروری زندگی پرداخت شد. البته که تمامی تلاش‌های فوق توانسته تنها بخش کوچکی از مشکلات و نیازهای خانواده‌ها را تأمین نماید.

در سال ۱۴۰۱ بخشی از منطقه جازموریان (مرز استان سیستان و بلوچستان و کرمان) مورد بررسی قرار گرفت و خانواده‌های محروم دانش‌آموزان که به لحاظ شرایط زندگی در سطح بسیار پایینی قرار داشتند شناسایی شدند. در سال ۱۴۰۲ بیش از ۱۰۰ خانوار این منطقه، از نظر معیشتی و درمانی تحت حمایت هستند. دو ماه یکبار بسته‌های غذایی به این خانواده‌ها اهدا شده و بیماران‌شان به مراکز درمانی ارجاع داده می‌شوند.

۴) بهبود وضعیت بهداشت و سلامت دانش آموزان

مسئله

سوء تغذیه، کمبود امکانات بهداشتی، سطح پایین رعایت بهداشت و عدم دسترسی آسان به امکانات درمانی از مهم‌ترین عوامل ضعف جسمی و بیماری کودکان و نوجوانان این مناطق است. بررسی‌های گروه بهداشت و درمان سفینه النجاه نشان می‌دهد که بیش از ۲۵۰۰ نفر از مجموع دانش‌آموزان، به بیماری مبتلا هستند.

در بررسی سابقه بیماری دانش‌آموزان تحت پوشش مشخص شد که به ترتیب بیماری‌های آلرژی، کم‌خونی، آسم، بیماری‌های گوارشی و کبد شایع‌ترین مشکلات آنان است.

این بیماری‌ها در سنین بالاتر باعث عدم اعتماد به نفس، درد و رنج مداوم، محرومیت از ازدواج و حتی از کار افتادگی می‌شوند.

راهکارها و نتایج

پرداختن به ریشه بیماری‌های کودکان و نوجوانان می‌تواند از هزینه‌های هنگفت درمان و نیز درد و رنج آنان در طول زندگی بکاهد. طرح غربالگری کودکان و نوجوانان تحت پوشش گامی برای رسیدن به این هدف است.

غربالگری دانش‌آموزان در سال ۱۴۰۰ با هدف تشکیل پرونده سلامت، شناسایی بیماری‌های حاد و معضلات بهداشتی رایج در مناطق آغاز شد. تا پایان دی ماه سال ۱۴۰۲، تعداد ۶۷۲۹ نفر از پسران و دختران مورد غربالگری قرار گرفتند.

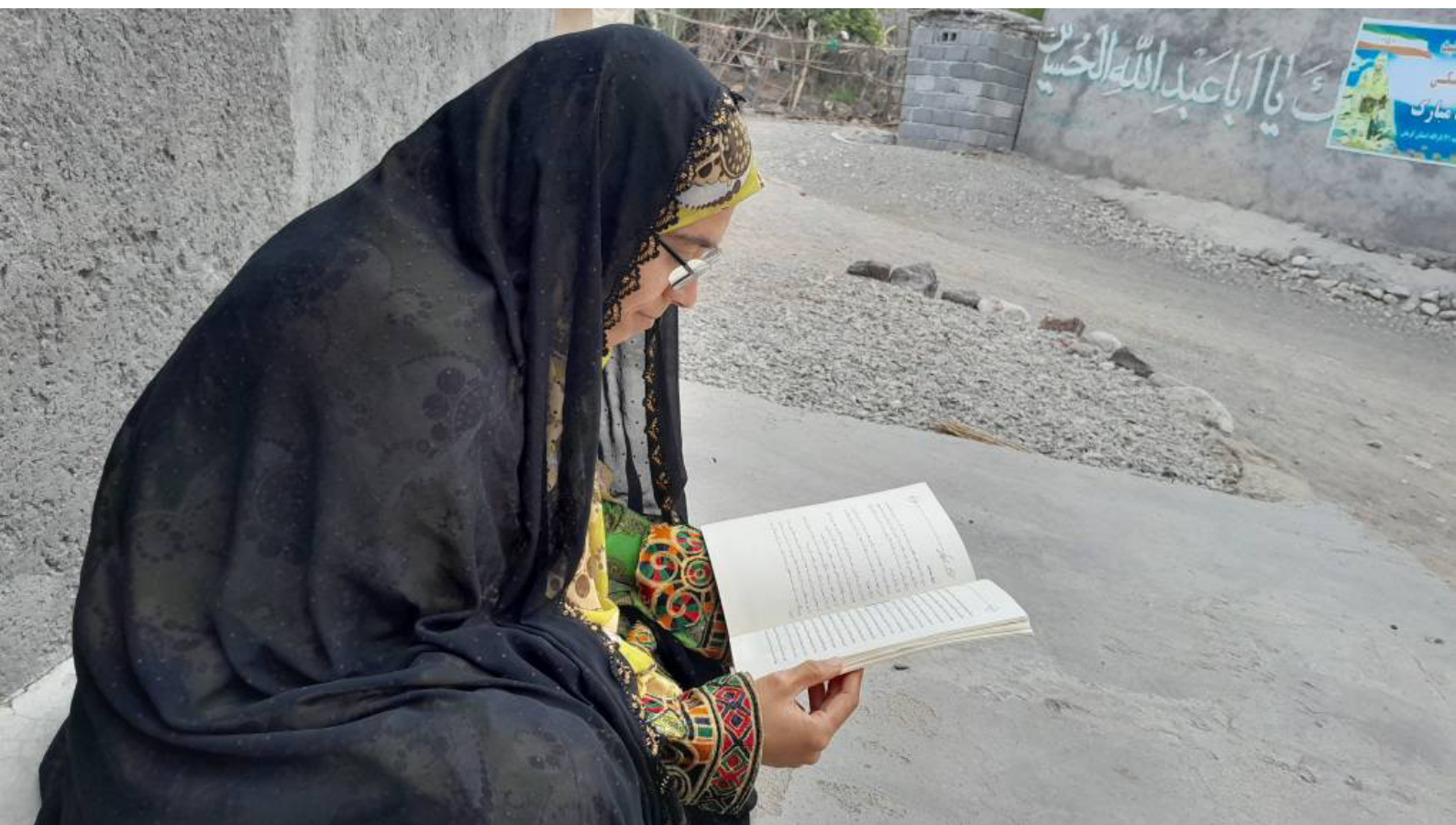
در این سال ۶۲۱ نفر از این دانش‌آموزان که بیماری‌هایی از جمله فقر آهن، داخلی و مشکلات زنان داشتند و امکان درمان برایشان فراهم نبود، به مراکز درمانی شهرهای بزرگی ارجاع داده شدند و مراحل درمانی آنان پیگیری گردید.

همچنین براساس نتایج حاصله از غربالگری، آموزش‌های بهداشتی برای دانش‌آموزان ادامه پیدا کرد. ۱۵۰۰ نفر در برنامه‌های مربوطه آموزش دیدند و اقلام بهداشتی بانوان، مسواک و خمیر دندان در میان آنان توزیع گردید.

گروه بهداشت و درمان سفینه النجاه با همکاری گروه پزشکی مؤسسه راه ایمان مجموعاً ۸۳ پزشک در حوزه‌های عمومی، زنان، چشم پزشکی و دندان پزشکی به مناطق اعزام نمودند.

این پزشکان علاوه بر غربالگری، حدوداً ۱۰۰۰ نفر از مریبان، دانش‌آموزان و خانواده‌هایشان را ویزیت کردند. همچنین ۴۰۰ مربی و دانش‌آموز از خدمات رایگان دندان پزشکی بهرمنند گردیدند.

در سال ۱۴۰۲ محلی مجهز برای اسکان بیمارانی که به تهران اعزام می‌شدند، مهیا شد که حدود ۱۰۰ بیمار و خانواده‌هایشان از امکانات مربوطه استفاده نمودند.

اسماء دختری با استعداد از روستاهای دور افتاده رمشک در استان کرمان است که در سال ۱۴۰۰ دانش آموز مجموعه سفینه النجاه شد. ضعف چشم‌های اسماء به حدی بود که حتی از فاصله بسیار نزدیک قادر به خواندن نبود و همین امر سبب شده بود از نظر درسی وضعیت نامطلوبی داشته باشد.

گرفت و با ارجاع به چشم پزشک، عینک مناسبی برای او تهیه شد. حالا اسماء به شرکت در کلاس‌های سفینه النجاه و تحصیل ادامه می‌دهد.

رمشک، جنوب کرمان - دی ماه سال ۱۴۰۲

پس از شرکت در طرح غربالگری در سال ۱۴۰۲ تحت درمان قرار

۵) بهبود شرایط تحصیلی دانش آموزان

مسئله

سیستان و بلوچستان به عنوان جوان ترین استان کشور، بالاترین درصد ترک تحصیل و بازماندگی از تحصیل در کشور را دارا است. تنها در یک منطقه این استان، از میان ۴۵۰۰ دانش آموز ابتدایی فقط ۵۰۰ نفر توانسته اند دیپلم بگیرند. هرمزگان هم شرایط بهتری ندارد. در کنار فقر مالی خانواده ها و مشکل کمبود فضای آموزشی، کمبود کادر آموزشی و پرورشی را باید یکی از عوامل اصلی و بلکه مهم ترین عامل این معضل دانست. وجود افرادی با تفکرات سلفی از میان همین معلمان محدود نیز معضل بزرگ و پنهان دیگری است که تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان را به انحراف و مخاطره کشانده است.

راهکارها و نتایج

تغییر وضعیت آموزشی و پرورشی مناطق تحت پوشش، مسئولیت مجموعه سفینه النجاه نیست. در عین حال فعالیت های آموزشی و تربیتی مجموعه در طی این سال ها باعث شده تا بسیاری از افراد علاقه مند که در سفینه النجاه مربیگری کرده اند، جذب آموزش و پرورش شوند. این امر تا حدی خلأ کمبود کادر توانمند و متعهد را جبران کرده است.

حضور در کلاس های سفینه النجاه عاملی شده تا بچه ها با امید به آینده دست از ترک تحصیل بردارند. بیش از ۶۵ درصد از دانش آموزان تحت پوشش مشغول به تحصیل در دوره دبیرستان هستند. ۲۷۸ نفر از دانش آموزان دبیرستانی سفینه النجاه در هرمزگان و سیستان و بلوچستان در آزمون های جامع مستمرگزینه دو به صورت رایگان ثبت نام شده اند.

۳۱۸ نفر از دانش آموزان مورد حمایت مستقیم تحصیلی قرار گرفته و ضمن پشتیبانی و برنامه ریزی تحصیلی از تهران، جهت مطالعه منظم و متمرکز و رفع اشکال در کانون های فرهنگی حاضر می شوند.

۳۲ سری کتاب های کنکور در اختیار دانش آموزان قرار گرفته، ۷۰۰۲ بسته لوازم التحریر به دانش آموزان اهدا شده است.

۱۸۷ نفر در کنکور سراسری و دانشگاه آزاد پذیرفته شدند.

در سال ۱۴۰۲ علی دانشجوی ترم سوم مهندسی کامپیوتر است. او مربی کودکان روستای خود شده و اهالی روستا، او و دانش آموزانش را به مهارت در اجرای نمایشنامه های مناسبی می شناسند.

علی ساکن روستای بستو از توابع بندر خمیر هرمزگان است که سال ها قبل پدر خود را از دست داده است. او در سال ۱۳۹۶ و در حالی که از جهت تحصیلی در سطح بسیار پایینی قرار داشت، دانش آموز مجموعه سفینه النجاه شد و علاوه بر شرکت در برنامه های تربیتی، از آموزش های مهارتی مانند نمایش، کلاس داری و خدمات تحصیلی مجموعه بهره برد.

راهبردهای تغییر

راهبردهای تغییر، طرح‌هایی کلیدی هستند که برای دستیابی سریع‌تر و آسان‌تر به اهداف و ماندگاری در این مسیر به کار بسته می‌شوند. نوآوری با تکیه بر استفاده از همکاران جوان و خلاق از بسترهای مهم راهبردهای تغییر در سفینه‌النجاه است.

ایجاد فرهنگ اشتغال و آموزش مهارت‌ها به نوجوانان

برای بهبود این مشکل فرهنگی باید دست به تغییر در نسل نوجوان زد. این تغییر در برخی از مناطق آغاز شده است.

همچنین، آموزش مهارت‌های شغلی از قبیل برگزاری کارگاه‌های برق و کامپیوتر راه اندازی شده است؛ گرچه این بخش در ابتدای مسیر است و نیازمند تمرکز و سرمایه‌گذاری بیشتری است. در صورت موفقیت در این مسیر بخش مهمی از پازل تربیتی کامل خواهد شد.

معضل بزرگ برای بسیاری از خانواده‌های مناطق هدف، کوشا نبودن والدین آنان است. تعداد زیادی از مردان هیچ رغبتی به کار نشان نمی‌دهند و دچار قناعتی کاذب شده‌اند. امرار معاش این خانواده‌ها از طریق یارانه و کمک‌های مردمی است.

این موضوع تبدیل به یک فرهنگ عمومی شده است. رواج این معضل تا حدی است که حتی افرادی که با حرفه‌ای آشنا هستند، از اشتغال به آن سر باز می‌زنند.

روستای حمیدآباد، بلوچستان - مرداد ۱۴۰۲

به کارگیری نیروهای بومی

این راهبرد در ابتدای مسیر است و بنا است تا پایان سال ۱۴۰۳، حدود ۱۰ درصد از فعالیت‌های ستادی تهران به نیروهای جوان مناطق هدف سپرده شود. حوزه کاری آنان تدارکات، نظارت و بهبود تربیتی، آموزش و مشاوره خواهد بود.

با گذشت یک دهه از فعالیت نیروهای داوطلب در تهران، حال زمان آن فرارسیده که بخشی از کارها به جوانان بومی سپرده شود، جوانانی که افکار و شخصیت آنان نوعاً در برنامه‌های تربیتی سفینه‌النجاه شکل گرفته است. این راه امکان صرفه‌جویی در هزینه‌ها و توانمندسازی مضاعف نیروهای بومی را فراهم می‌آورد. همچنین این همیاری، کمک مالی مناسبی برای امرار معاش آنان به حساب می‌آید.

دلگان، بلوچستان - آبان ماه ۱۴۰۲

مسئولیت حمایت تحصیلی تعدادی از دانش آموزان را بر عهده دارد. او هر ماه مسافتی حدود ۵۰۰ کیلومتر را برای برگزاری کلاس‌های سفینه‌النجاه در روستای زادگاه خود و مناطق اطراف می پیماید.

حمید متولد یکی از روستاهای دور افتاده استان هرمزگان است، منطقه‌ای که با شرایط خاصش نمی‌توانست امیدی برای آینده‌ای روشن را نوید دهد.

او در سال ۱۳۹۵ وارد کلاس‌های مجموعه شد. در خوابگاه و دور از خانواده مراحل تحصیلی را ادامه داد و سرانجام با تلاش فراوان، در سال ۱۴۰۱، در رشته اقتصاد دانشگاه دولتی رفسنجان پذیرفته شد. حالا حمید یکی از همکاران مجموعه است. او در استان هرمزگان

ایجاد منابع مالی ماندگار

حمایت‌های مالی خیرین نقش بی بدیلی در حفظ و توسعه فعالیت‌های سفینه‌النجاه داشته و دارد، اما نوسانات مختلف اقتصادی در کنار بسیاری معضلات دیگر، باعث ایجاد چالش در نگهداشت مؤسسه و بهبود خدمات است. همچنین هزینه قابل توجه منابع انسانی در کنار تدارکات سفرها مسئله‌ای قابل توجه است. در حال حاضر ایده‌های مختلفی برای ایجاد منابع مالی ماندگار در دست بررسی است. در این راستا شرکت «گندم» با هدف درآمدزایی به صورت مستقل راه اندازی و مشغول به فعالیت شده است. همچنین مجموعه «مهربانان» برای خدمات مجالس شادی و ترحیم، با ایده‌های نو و جذاب مشغول به کار است.

ایجاد منابع مالی خرد برای کارهای خیر

منابع مالی خرد در کنار حمایت‌های کلان برای حفظ و نگهداری بدنه اصلی فعالیت‌ها، کمک قابل توجهی برای رسیدن به اهداف و نیز رفع برخی نیازهای مرییان و نوجوانان می‌کنند. سفینه‌النجاه به عنوان پیشگام ایجاد روشی نوین برای جمع‌آوری منابع مالی خرد در فضای مجازی، از هشت سال قبل این مسیر را آغاز نمود، مسیری که راه‌اندازی خیریه مجازی «کریمانه» اولین گام بود. در گام دوم مجموعه «شکرانه» با برخی روش‌های متفاوت

برای جذب صدقات آغاز به کار کرد.

حالا در گام سوم مجموعه نوپای «زائرانه» به دنبال حمایت از آن دسته از مرییان و دانش‌آموزان سفینه‌النجاه است که تا به حال موفق به سفرهای زیارتی حرم ائمه علیهم‌السلام نشده‌اند.

جلب همکاری سازمان‌ها، کارخانجات و مؤسسات

بسیاری از سر فصل‌های سفینه‌النجاه، خدمات و کارهایی هستند که توسط مجموعه‌ها ارائه می‌شوند، تهیه مواردی از قبیل بلیط هواپیما، مواد غذایی، لوازم التحریر، کفش و لباس، خدمات آموزشی و کنکور. برخی از مدیران این مجموعه‌ها پس از آگاه شدن و توجیه نسبت به فعالیت‌های مجموعه، خدمات یا کالاهای خود را یا به صورت رایگان یا با تخفیف قابل توجه ارائه می‌دهند.

منابع و سرفصل هزینه‌ها

برای انجام تمامی فعالیت‌ها و دستیابی به اهداف، در سال ۱۴۰۲ بالغ بر ۲۶۵ نیروی داوطلب در تهران و ۱۶۵ نیروی داوطلب در مناطق تحت پوشش، به کمک ۵۳ نیروی موظف در تهران و همچنین ۲۰ نیروی موظف دیگر در مناطق جنوبی آمدند.

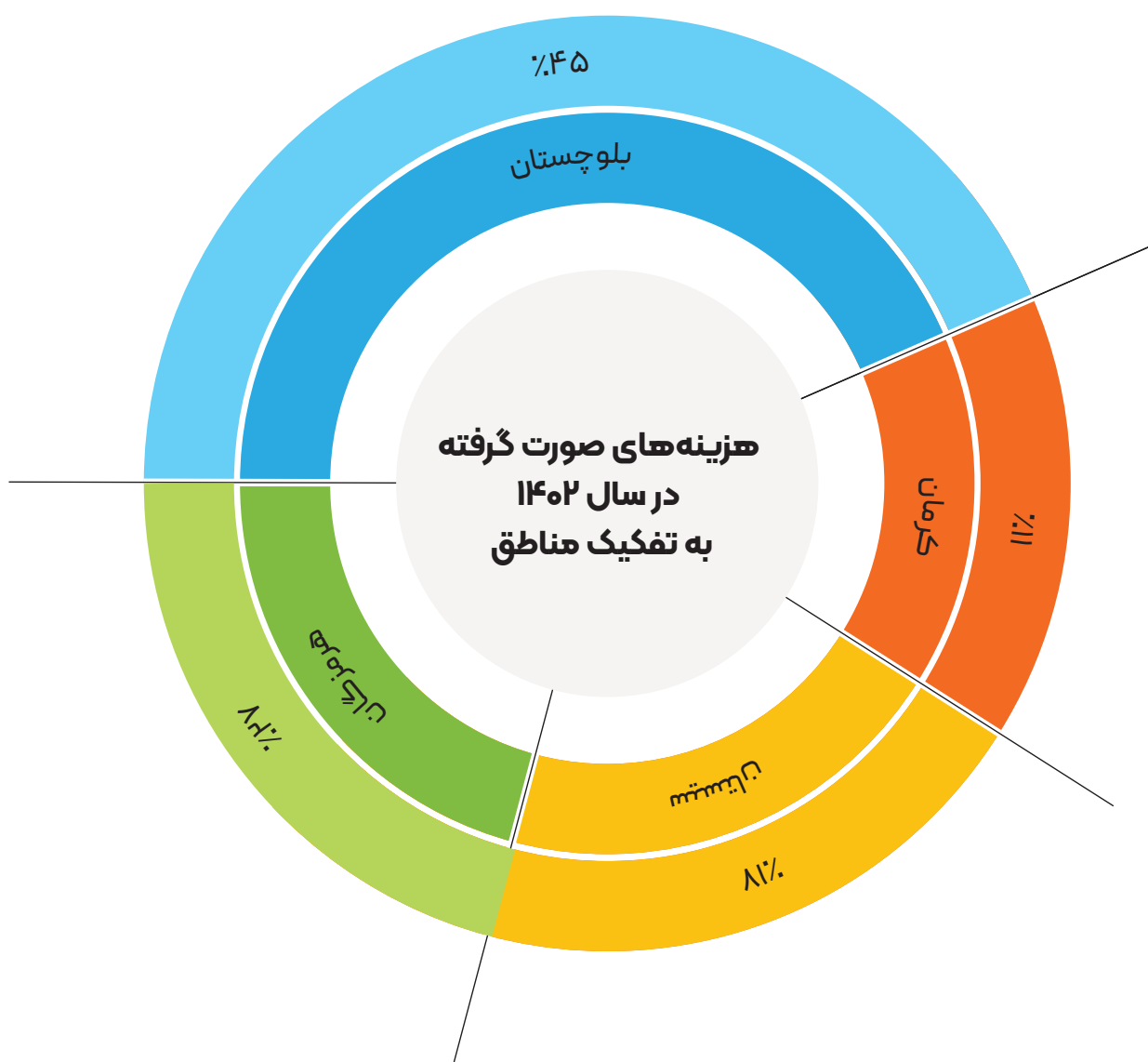
همچنین ۴۲۶ نفر دیگر از سیستان و بلوچستان و جنوب کرمان در ضمن همراهی با نیروهای فوق، مورد حمایت مختصر مالی قرار گرفتند.

این افراد با توجه به توانمندی‌ها و علایق خود در قسمت‌های تربیت مربی، پشتیبانی تربیتی کلاس‌ها، مشاوره روان‌شناسی، اشتغال، تدارکات، برنامه‌ریزی و مدیریت استراتژیک، مالی و حسابداری، جذب مالی، بهداشتی و درمانی، تحصیلی، ورزشی، ساختمانی، روابط عمومی و شبکه‌های اجتماعی مشارکت می‌کنند.

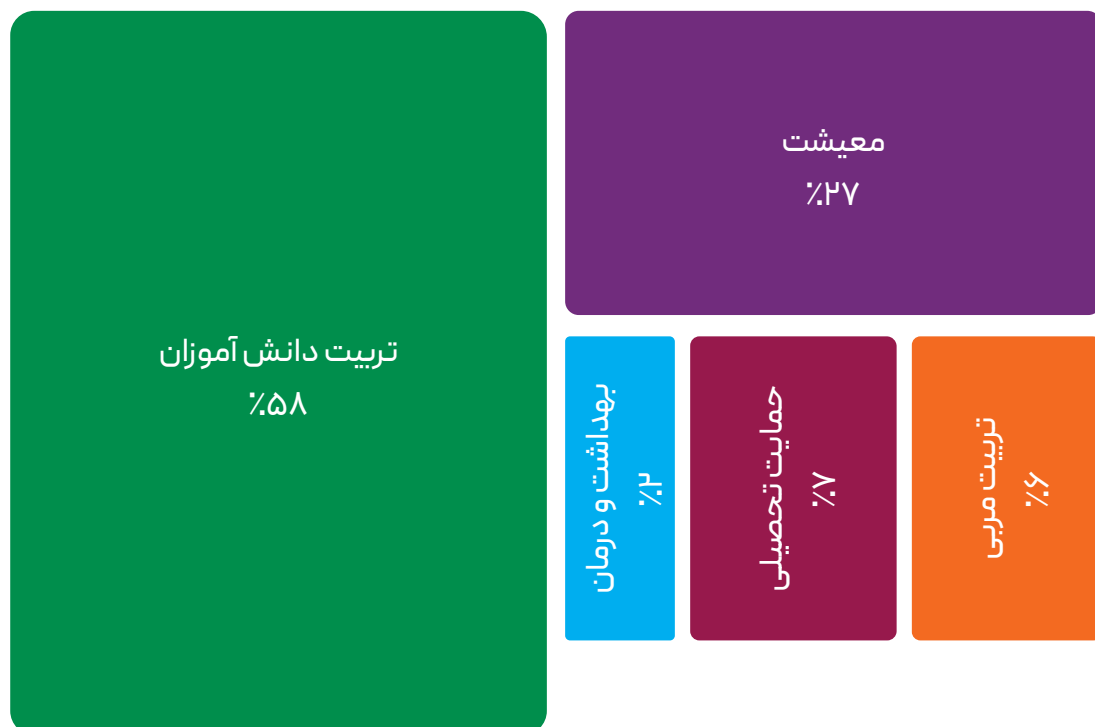
در این بین، بسیاری از آنان دارای تخصص و تجربه‌های طولانی و مدارک دانشگاهی در حوزه‌های مختلف هستند که با وقت‌گذاری و پیگیری مستمر و برگزاری صدها جلسه و چندین سفر به استان‌های جنوبی در سال ۱۴۰۲ به بهبود عملکرد سفینه‌النجاه کمک می‌کنند.

این در حالی است که هزینه‌ها افزایش قابل توجهی داشت. سالی که در کنار مشکلات دانش‌آموزان و خانواده‌ها و گسترش فعالیت‌ها (بر مبنای رشد دانش‌آموزان و ورود به دوره‌های بعدی)، تورم فزاینده مشکلات مالی را افزایش داد. گرچه حمایت خیرین، سازمان‌ها و نیروهای داوطلبی تا حد زیادی به برطرف کردن این مسائل کمک کرد.

عوامل مختلفی باعث ایجاد هزینه‌های مالی سنگینی برای مجموعه سفینه‌النجاه شده است. بعد مسافت مناطق هدف (بین ۱۵۰۰ تا ۱۸۰۰ کیلومتر) و گستردگی جغرافیایی مناطق، مسیرهای طولانی بین شهری و قیمت بسیار بالای تردد زمینی بر مبنای قیمت سوخت، افزایش قیمت بلیط هواپیما، فقر و محرومیت بسیاری از مردمان و دانش‌آموزان تحت پوشش و هزینه‌های هنگفت معیشتی و افزایش هزینه‌های مربوط به نیروهای انسانی ستادی و بومی بخش مهمی از این هزینه‌ها را ایجاد می‌کنند.

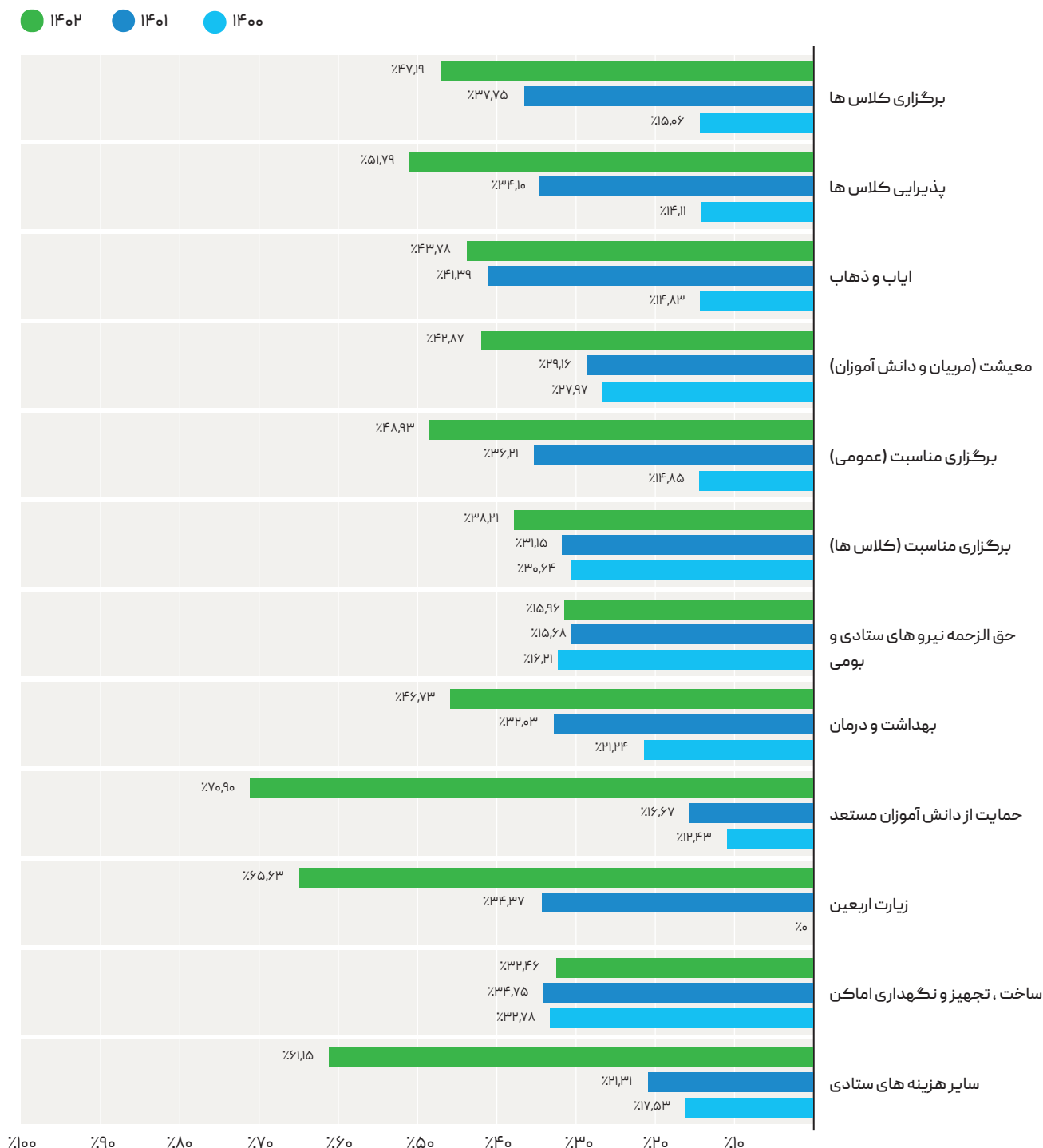
هزینه‌های صورت گرفته بر مبنای اهداف

هزینه‌های صورت گرفته بر اساس سرفصل‌ها

مقایسه هزینه‌های صورت گرفته از سال‌های ۱۴۰۰ - ۱۴۰۲

حکایت دیروز نوجوان جنوب:

تنها تر از کوه

بی صداتر از کوبیر

دورتر از هرجا

واقعیت امروز او:

پر خروش تر از موج

بخشنده از نخل

سرفرازتر از سرو

با شما و با سفینه

مؤسسه فرهنگی سفینه النجاة